

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTREGERINGEN
GOUVERNEMENTS DE COMMUNAUTE ET DE REGION
GEMEINSCHAFTS- UND REGIONALREGIERUNGEN

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST — REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

MINISTERIE

VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

N. 2006 — 211 (2005 — 3696) [2006/31000]

8 DECEMBER 2005. — Bekrachtiging door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van het ontwerp van ordonnantie houdende de aanpassing van de algemene middelenbegroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor het begrotingsjaar 2005. — Erratum

In het *Belgisch Staatsblad* van 29 december 2005, pagina 57034 dient de publicatie, als nietig beschouwd te worden.

MINISTERE

DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

F. 2006 — 211 (2005 — 3696) [2006/31000]

8 DECEMBRE 2005. — Sanction par le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du projet d'ordonnance contenant l'ajustement du budget général des voies et moyens de la Région de Bruxelles-Capitale pour l'année budgétaire 2005. — Erratum

Au *Moniteur belge* du 29 décembre 2005, page 57034, il y a lieu de considérer la publication, comme nulle.

OFFICIELE BERICHTEN — AVIS OFFICIELS

FEDERALE OVERHEIDSDIENST JUSTITIE

[C — 2006/09053]

16 JANUARI 2006. — Circulaire betreffende de wet van 3 december 2005 tot wijziging van de artikelen 64 en 1476 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 59/1 van het Wetboek van Zegelrechten met het oog op de vereenvoudiging van de formaliteiten voor het huwelijk en de wettelijke samenwoning

Aan de dames en heren procureurs-generaal bij de hoven van beroep,

Aan de dames en heren ambtenaren van de burgerlijke stand van het Rijk,

Ik vestig uw aandacht op de wet van 3 december 2005 tot wijziging van de artikelen 64 en 1476 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 59/1 van het Wetboek van Zegelrechten met het oog op de vereenvoudiging van de formaliteiten voor het huwelijk en de wettelijke samenwoning bekendgemaakt door de diensten van het Staatssecretariaat voor administratieve vereenvoudiging in het *Belgisch Staatsblad* van 23 december 2005 — zie ook de errata gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 23 januari 2006.

Deze wet zal in werking treden op de eerste dag van de tweede maand na die waarin zij in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt, met name op 1 februari 2006. Zij zal van toepassing zijn op de verzoeken tot opmaak van een akte van huwelijksaangifte of tot het afleggen van een verklaring van wettelijke samenwoning gedaan vanaf die datum (art. 5 en 6 van de wet).

De wet heeft tot doel de procedure voor de huwelijksaangifte en het afleggen van een verklaring van wettelijke samenwoning te vereenvoudigen. De doorgevoerde wijzigingen zijn de volgende :

1. De ambtenaar van de burgerlijke stand vraagt het eensluidend verklaard afschrift van **de akte van geboorte** en de eventueel andere voor te leggen akten van de burgerlijke stand zelf op wanneer deze in België zijn opgemaakt of overgeschreven en hij de plaats van de overschrijving ervan kent.

2. Voor het bekomen van het bewijs van nationaliteit, van ongehuwde staat en van inschrijving in het bevolkings- of vreemdelingenregister raadpleegt hij het Rijksregister en voegt een uittreksel hieruit bij het dossier. Dit geldt enkel voor personen die zijn ingeschreven in het **bevolkings- of vreemdelingenregister**.

Indien de ambtenaar van de burgerlijke stand zich onvoldoende ingelicht acht door de gegevens van het Rijksregister, kan hij niettemin belanghebbende steeds om de voorlegging van ieder ander bewijs tot staving van die gegevens verzoeken.

3. Wat betreft het bewijs van de ontbinding of nietigverklaring van de vorige huwelijken volstaat voortaan een bewijs van de ontbinding of nietigverklaring van het **laatste** voor een Belgisch ambtenaar van de

SERVICE PUBLIC FEDERAL JUSTICE

[C — 2006/09053]

16 JANVIER 2006. — Circulaire relative à la loi du 3 décembre 2005 modifiant les articles 64 et 1476 du Code civil et l'article 59/1 du Code des droits de timbre en vue de simplifier les formalités du mariage et de la cohabitation légale

A Mesdames et Messieurs les procureurs généraux près les cours d'appel,

A Mesdames et Messieurs les officiers de l'état civil du Royaume,

J'attire votre attention sur la loi du 3 décembre 2005 modifiant les articles 64 et 1476 du Code civil et l'article 59/1 du Code des droits de timbre en vue de simplifier les formalités du mariage et de la cohabitation légale, publiée par les services du Secrétariat d'Etat à la simplification administrative au *Moniteur belge* du 23 décembre 2005 — voir aussi les errata publiés au *Moniteur belge* du 23 janvier 2006.

Cette loi entrera en vigueur le premier jour du deuxième mois qui suit celui au cours duquel elle aura été publiée au *Moniteur belge*, à savoir le 1er février 2006. Elle sera d'application aux demandes d'établissement d'un acte de déclaration de mariage ou d'enregistrement d'une déclaration de cohabitation légale formulées à partir de cette date (art. 5 et 6 de la loi).

La loi a pour objectif de simplifier la procédure de déclaration de mariage et d'enregistrement d'une déclaration de cohabitation légale. Les modifications apportées sont les suivantes :

1. L'officier de l'état civil demande lui-même la copie certifiée conforme de **l'acte de naissance**, ainsi que les autres actes de l'état civil à présenter éventuellement, lorsqu'ils ont été dressés ou transcrits en Belgique et qu'il en connaît le lieu de transcription.

2. Pour obtenir la preuve de nationalité, de célibat et d'inscription dans le registre de la population ou dans le registre des étrangers, il consulte le Registre national et en joint un extrait au dossier. Ceci n'est d'application qu'aux personnes inscrites dans le **registre de la population ou dans le registre des étrangers**.

Toutefois, s'il s'estime insuffisamment informé, l'officier de l'état civil peut demander à l'intéressé de lui remettre toute autre preuve étayant ces données.

3. En ce qui concerne la preuve de la dissolution ou de l'annulation des mariages précédents, une preuve de la dissolution ou de l'annulation du **dernier** mariage célébré devant un officier de l'état civil belge

burgerlijke stand voltrokken huwelijk; daarnaast is in voorkomend geval een bewijs van de ontbinding of nietigverklaring van de huwelijken gesloten voor een buitenlandse overheid vereist, tenzij ze voorafgaan aan een voor een Belgisch ambtenaar van de burgerlijke stand gesloten huwelijk.

4. De regeling wordt uitgebreid tot de documenten die eventueel worden gevraagd om te bewijzen dat voldaan is aan de voorwaarden voor het aangaan van een **wettelijke samenwoning**.

5. Tot slot gaat de wijziging gepaard met een afschaffing van het zegelrecht op de diverse documenten die moeten worden voorgelegd.

Deze circulaire strekt ertoe de praktische toepassing van deze wijzigingen te omschrijven zodat de procedures uniform zouden worden toegepast in alle Belgische steden en gemeenten.

A. De huwelijksaangifte

1. Voor de aangifte vereiste documenten

Artikel 64, § 1, van het Burgerlijk Wetboek vermeldt de documenten die de aanstaande echtgenoten, bij aangifte van het huwelijk, aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar zij wensen te huwen, moeten voorleggen. De wijzigingen hebben betrekking op het afschrift van de akte van geboorte (1°), het bewijs van nationaliteit (3°), het bewijs van ongehuwde staat en, in voorkomend geval, van de ontbinding of nietigverklaring van de vorige huwelijken (4°), en het bewijs van inschrijving in het bevolkings- of vreemdelingenregister (5°). Aan de overige documenten werd niet geraakt. Vorige circulaire, inzonderheid deze van 17 december 1999 inzake de wet van 4 mei 1999 tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende het huwelijk, punt A, (B.S. 31.12.1999) en van 23 januari 2004 tot vervanging van de circulaire van 8 mei 2003 betreffende de wet van 13 februari 2003 tot openstelling van het huwelijk voor personen van hetzelfde geslacht en tot wijziging van een aantal bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, punt A, 2.2., (B.S. 27. 01.2004), hadden reeds betrekking op de voor het huwelijk voor te leggen documenten. Algemeen gesproken blijven deze circulaire wat betreft die punten van toepassing voorzover hierna niet anders wordt bepaald.

1.1. een voor eensluidend verklaard afschrift van de akte van geboorte (art. 64, § 1, 1°);

Een nieuwe § 3 ingevoegd in artikel 64 van het Burgerlijk Wetboek voorziet erin dat de ambtenaar van de burgerlijke stand zelf het eensluidend verklaard afschrift van de akte van geboorte opvraagt wanneer de akte in België is opgemaakt of overgeschreven en hij de plaats van de overschrijving ervan kent. Deze verplichting geldt zowel indien de aanstaande echtgenoot Belg is als vreemdeling en ongeacht of hij al dan niet in België woont.

Hetzelfde principe geldt voor de andere akten van de burgerlijke stand die in België zijn opgemaakt of overgeschreven en waarvan, in voorkomend geval, de voorlegging van een afschrift nodig zou zijn : b.v. de akte van overschrijving van het beschikkend gedeelte van een adoptievonnis.

De nieuwe regeling is beperkt tot huwelijken gesloten in België. Om praktische redenen werden de huwelijken gesloten door de Belgische diplomatieke of consulaire ambtenaren uitgesloten van deze verplichting, zolang een snel verkeer tussen de gemeenten en de diplomatieke en consulaire posten niet is gerealiseerd of deze niet zijn verbonden met het Rijksregister.

Indien de aanstaande echtgenoot niet in België is geboren of zijn geboorteakte niet werd overgeschreven in de registers van de burgerlijke stand van een Belgische gemeente, zal hij, zoals dat tot nu toe het geval was, zelf een authentiek afschrift van zijn geboorteakte moeten voorleggen. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de geldende voorschriften inzake legalisatie (art 30 van het Wetboek van internationaal privaatrecht; circulaire van 21 september 2004 betreffende de aspecten van de wet van 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht die betrekking hebben op het personeel statuut, punt G.3. en de instructies terzake van het departement van Buitenlandse Zaken). In voorkomend geval kan om een voor eensluidend verklaarde vertaling worden verzocht.

1.2. Een bewijs van identiteit (art. 64, § 1, 2°);

De wet wijzigt terzake niets. Zoals aangegeven in vermelde omzendbrief van 17 december 1999 gaat het om een document waaruit de identiteit van betrokkene blijkt : b.v. een identiteitskaart of een paspoort. Ik wens de aandacht erop te vestigen dat, bij gebrek aan identiteitskaart of paspoort, ook ieder ander document dat de identiteit bewijst kan worden aanvaard zoals een rijbewijs of laissez passer met foto. Tenzij zulks redelijkerwijze niet kan worden geeïst zal het voorgelegde identiteitsbewijs evenwel in principe steeds een foto bevatten.

De ambtenaar van de burgerlijke stand neemt een kopie van het voorgelegde identiteitsbewijs of drukt de inhoud van de chip van de elektronische identiteitskaart af en voegt deze gegevens bij het dossier.

suffit dorénavant; en outre, une preuve de la dissolution ou de l'annulation des mariages célébrés devant une autorité étrangère est requise le cas échéant, à moins qu'ils ne soient antérieurs à un mariage célébré devant un officier de l'état civil belge.

4. La réglementation est étendue aux documents qui le cas échéant sont demandés afin de justifier qu'il est satisfait aux conditions pour la **cohabitation légale**.

5. Enfin, la modification s'accompagne d'une suppression du droit de timbre sur les différents documents qui doivent être produits.

La présente circulaire tend à définir l'application pratique de ces modifications afin que les procédures soient appliquées de manière uniforme dans toutes les villes et communes belges.

A. La déclaration de mariage

1. Documents requis pour la déclaration

L'article 64, § 1er, du Code civil mentionne les documents qui doivent être remis lors de la déclaration du mariage par les futurs époux à l'officier de l'état civil de la commune où ils souhaitent se marier. Les modifications concernent la copie de l'acte de naissance (1°), la preuve de nationalité (3°), la preuve de célibat et le cas échéant de la dissolution ou de l'annulation des précédents mariages (4°) et la preuve de l'inscription dans les registres de la population ou dans le registre des étrangers (5°). Les autres documents ne sont pas concernés. De précédentes circulaires, en particulier celle du 17 décembre 1999 relative à la loi du 4 mai 1999 modifiant certaines dispositions relatives au mariage, point A, (M.B. du 31/12/1999) et celle du 23 janvier 2004 remplaçant la circulaire du 8 mai 2003 relative à la loi du 13 février 2003 ouvrant le mariage à des personnes de même sexe et modifiant certaines dispositions du Code civil, point A, 2.2, (M.B. du 27/01/2004), se rapportaient déjà aux documents à produire en vue du mariage. De manière générale, ces circulaires restent d'application au niveau desdits points, sauf spécification différente ci-après.

1.1. une copie certifiée conforme de l'acte de naissance (art. 64, § 1er, 1°);

Un nouveau § 3 inséré dans l'article 64 du Code civil prévoit que l'officier de l'état civil demande lui-même la copie certifiée conforme de l'acte de naissance lorsque l'acte a été dressé ou transcrit en Belgique et qu'il en connaît le lieu de transcription. Cette obligation est d'application, que le futur époux soit belge ou étranger et qu'il habite ou non en Belgique.

Il en va de même pour les autres actes de l'état civil dressés ou transcrits en Belgique et dont, le cas échéant, la production d'une copie est requise : p.ex. l'acte de transcription du dispositif d'un jugement d'adoption.

La nouvelle réglementation se limite aux mariages contractés en Belgique. Pour des motifs d'ordre pratique, les mariages célébrés par les agents diplomatiques ou consulaires belges ont été exclus de cette obligation, tant qu'une communication rapide entre les communes et les postes diplomatiques et consulaires n'est pas instaurée et que ces derniers ne sont pas connectés au Registre national.

Lorsque le futur époux n'est pas né en Belgique ou que son acte de naissance n'a pas été transcrit dans les registres de l'état civil d'une commune belge, il devra, comme c'était jusqu'à présent le cas, produire lui-même une copie authentique de son acte de naissance. Dans ce contexte, il convient de tenir compte des prescriptions en vigueur concernant la légalisation (art. 30 du Code de droit international privé; circulaire du 21 septembre 2004 relative aux aspects de la loi du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé concernant le statut personnel, point G.3, ainsi que les instructions en la matière émanant du département des Affaires étrangères). Le cas échéant, une traduction certifiée conforme peut être demandée.

1.2. une preuve d'identité (art. 64, § 1er, 2°);

La loi ne modifie rien à ce sujet. Comme indiqué dans la circulaire susmentionnée du 17 décembre 1999, il s'agit d'un document dont ressort l'identité de l'intéressé : p.ex. une carte d'identité ou un passeport. Je souhaite attirer l'attention sur le fait qu'à défaut d'une carte d'identité ou d'un passeport, tout autre document prouvant l'identité peut être accepté, comme un permis de conduire ou un laissez-passer avec photo. A moins que cela ne puisse être raisonnablement exigé, la preuve d'identité produite comprendra en principe toujours une photo.

L'officier de l'état civil prend une copie de la preuve d'identité présentée ou imprime le contenu de la puce de la carte d'identité électronique et joint ces données au dossier.

1.3. — een bewijs van nationaliteit;

— een bewijs van ongehuwde staat of van de ontbinding of nietigverklaring van het laatste voor een Belgisch ambtenaar van de burgerlijke stand voltrokken huwelijk en in voorkomend geval een bewijs van de ontbinding of de nietigverklaring van de huwelijken gesloten voor een buitenlandse overheid, tenzij ze een voor een Belgisch ambtenaar van de burgerlijke stand voltrokken huwelijk voorafgaan;

— een bewijs van inschrijving in het bevolkings-, vreemdelingen- of wachtregister en/of een bewijs van de actuele verblijfplaats evenals in voorkomend geval een bewijs van de gewone verblijfplaats in België sinds meer dan drie maanden (art. 64, § 1, 3° tot 5°);

De nieuwe § 4 van artikel 64 van het Burgerlijk Wetboek voert een andere belangrijke wijziging in : de aanstaande echtgenoot, indien deze op de datum van het verzoek tot opmaak van de akte van aangifte ingeschreven is in het bevolkings-, of vreemdelingenregister en voor zover het huwelijk in België wordt voltrokken, wordt vrijgesteld van de voorlegging van een bewijs van nationaliteit, van ongehuwde staat en van inschrijving in het bevolkings- of vreemdelingenregister.

Het gaat hier om informatie die als dusdanig, overeenkomstig artikel 3 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, als basisgegevens zijn opgenomen in het Rijksregister en waartoe de ambtenaar van de burgerlijke stand toegang heeft.

De ambtenaar van de burgerlijke stand zal voor het bekomen van die gegevens **het Rijksregister consulteren en zelf de nodige uittreksels als bewijs bij het dossier voegen**. De diverse gegevens mogen desgewenst op één uittreksel worden vermeld. Op die wijze wordt in principe, wat betreft die documenten, voldaan aan de voorwaarden van de wet.

Het kan evenwel niet worden uitgesloten dat in bepaalde gevallen de gegevens van het Rijksregister niet zouden volstaan.

Daarom behoudt de ambtenaar van de burgerlijke stand steeds het recht om, **indien hij zich onvoldoende ingelicht acht door die gegevens**, belanghebbende om de voorlegging van ieder ander bewijs tot staving van die gegevens te verzoeken (art. 64, § 4, tweede lid).

Dit kan onder meer het geval zijn :

— wanneer de informatie in het Rijksregister niet overeenstemt met de gegevens in de akten van de burgerlijke stand of nog met andere gegevens waarover de ambtenaar van de burgerlijke stand beschikt;

— wanneer de informatie in het Rijksregister niet correct, onvolledig of niet bijgewerkt is omdat zij b.v. nog verder wordt onderzocht (vb. de rechtsgeldigheid van een vorig huwelijk of de ontbinding ervan);

— wanneer belanghebbende zelf zich beroept op een andere staat of nationaliteit dan deze vermeld in het Rijksregister of nog

— wanneer de ambtenaar van de burgerlijke stand meent een bijkomend bewijs van de nationale overheden van de vreemdeling te moeten vragen.

Het komt aan de ambtenaar van de burgerlijke stand toe om te oordelen of wat hem betreft de gegevens van het Rijksregister volstaan. Hij zal er wel over waken dat eventuele verschillen tussen de aktes van de burgerlijke stand en het Rijksregister nauwkeurig worden onderzocht en op elkaar worden afgestemd. Het opvragen van bijkomende documenten dient zich in deze omstandigheden evenwel te beperken tot het hoogst noodzakelijke.

Zo kan bij wijze van voorbeeld worden vermeld dat tenzij betrokkene zelf anders aangeeft of de ambtenaar van de burgerlijke stand over ernstige aanwijzingen van het tegendeel beschikt, de vermelding van ongehuwde staat in het Rijksregister kan worden aanvaard indien betrokkene vóór de huwbare leeftijd, in toepassing van het op hem van toepassing zijnde internationaal privaatrecht, in België werd ingeschreven. Dit geldt zowel voor Belgen als voor vreemdelingen. Wanneer iemand, na een reglementaire inschrijving in België tijdelijk werd afgeschreven naar het buitenland, kan de vermelde toestand van ongehuwde staat conform het rijksregister worden aanvaard, tenzij betrokkene anders aangeeft of de ambtenaar van de burgerlijke stand over ernstige aanwijzingen van het tegendeel beschikt. Enerzijds kan iemand in theorie in dergelijke omstandigheden weliswaar in het buitenland gehuwd zijn, maar het is anderzijds niet mogelijk een ongehuwde staat te bewijzen omdat iemand in om het even welk land van de wereld gehuwd kan zijn zonder dit te melden. Dit geldt trouwens ook voor Belgen of vreemdelingen die altijd in België hebben verbleven en even goed zonder dit te melden in het buitenland gehuwd kunnen zijn. De ambtenaar van de burgerlijke stand kan eventueel het uittreksel van ongehuwde staat uit het Rijksregister met de formulering Gelezen en goedgekeurd' laten ondertekenen door de aangever.

De nieuwe regeling is enkel van toepassing op personen die op de datum van het verzoek tot opmaak van de akte van aangifte zijn ingeschreven in het bevolkings- of vreemdelingenregister.

1.3. — une preuve de nationalité;

— une preuve de célibat ou une preuve de la dissolution ou de l'annulation du dernier mariage célébré devant un officier de l'état civil belge et, le cas échéant, une preuve de la dissolution ou de l'annulation des mariages célébrés devant une autorité étrangère, à moins qu'ils ne soient antérieurs à un mariage célébré devant un officier de l'état civil belge;

— une preuve de l'inscription dans les registres de la population, le registre des étrangers ou le registre d'attente et/ou une preuve de la résidence actuelle, ainsi que, le cas échéant, une preuve de la résidence habituelle en Belgique depuis plus de trois mois (art. 64, § 1er, 3° à 5°);

Le nouveau § 4 de l'article 64 du Code civil apporte une autre modification importante : pour autant qu'il soit inscrit dans le registre de la population ou dans le registre des étrangers au jour de la demande d'établissement de l'acte de déclaration et que le mariage soit célébré en Belgique, le futur époux est dispensé de produire la preuve de nationalité, de célibat et d'inscription dans le registre de la population ou dans le registre des étrangers.

Il s'agit d'informations qui, conformément à l'article 3 de la loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques, figurent en tant que telles comme des données de base dans le Registre national et auxquelles les officiers de l'état civil ont accès.

Afin d'obtenir ces données, l'officier de l'état civil **consultera le Registre national et joindra lui-même les extraits requis au dossier à titre de preuve**. Sur demande, les différentes données peuvent être mentionnées sur un seul extrait. En principe, il est ainsi satisfait aux conditions de la loi en ce qui concerne les documents concernés.

Il ne peut cependant être exclu que dans certains cas les données du Registre national ne suffiraient pas.

C'est la raison pour laquelle l'officier de l'état civil conserve toujours le droit, s'il **s'estime insuffisamment informé par ces données**, de demander à l'intéressé de lui remettre toute autre preuve étayant ces données (art. 64, § 4, alinéa 2).

Cela peut notamment être le cas :

— lorsque les informations contenues dans le Registre national ne correspondent pas aux données figurant dans les actes de l'état civil ou encore avec d'autres données dont dispose l'officier de l'état civil;

— lorsque les informations contenues dans le Registre national sont incorrectes, incomplètes ou non actualisées, parce qu'elles sont, p.ex., encore en cours d'examen (au niveau p.ex. de la validité d'un mariage précédent ou de sa dissolution);

— lorsque l'intéressé même fait valoir un autre état ou une autre nationalité que ceux contenus dans le Registre national, ou encore;

— lorsque l'officier de l'état civil estime devoir demander une preuve supplémentaire des autorités nationales de l'étranger.

Il incombe à l'officier de l'état civil d'apprécier si, en ce qui le concerne, les données du Registre national suffisent. Il veillera cependant à ce que d'éventuelles différences entre les actes de l'état civil et le Registre national soient scrupuleusement examinées et mises en conformité. Néanmoins, la demande de documents supplémentaires doit dans ce contexte se limiter aux documents strictement indispensables.

On peut ainsi mentionner à titre d'exemple que, sauf si l'intéressé invoque autre chose ou que l'officier de l'état civil dispose de sérieux indices du contraire, la mention de célibat dans le Registre national peut être acceptée si l'intéressé était inscrit en Belgique avant l'âge nubile, en application du droit international privé applicable à sa personne. Cela vaut tant pour les Belges que pour les étrangers. Lorsque, après une inscription réglementaire en Belgique, une personne a temporairement été inscrite à l'étranger, l'état mentionné de célibat conformément au registre national peut être accepté, sauf si l'intéressé invoque autre chose ou que l'officier de l'état civil dispose de sérieux indices du contraire. D'une part, en théorie toute personne peut en pareilles circonstances être marié à l'étranger, mais d'autre part, il n'est pas possible de prouver le célibat parce qu'on peut être marié dans n'importe quel pays du monde sans le déclarer. Cela vaut d'ailleurs aussi pour les Belges ou les étrangers qui ont toujours séjourné en Belgique et qui peuvent tout aussi bien s'être mariés à l'étranger sans le déclarer. L'officier de l'état civil peut éventuellement faire signer par le déclarant l'extrait de célibat du Registre national accompagné de la mention « Lu et approuvé ».

La nouvelle réglementation s'applique uniquement aux personnes qui, au jour de la demande d'établissement de l'acte, sont inscrites dans le registre de la population ou dans le registre des étrangers.

Zij geldt dus niet :

— voor vreemdelingen ingeschreven in het wachtregister. De inschrijving in het wachtregister gebeurt grotendeels op verklaring zodat er onvoldoende garanties zijn met betrekking tot de juistheid van de gegevens.

— voor Belgen ingeschreven in de registers gehouden in de diplomatieke zendingen en consulaire posten. De inschrijving in die registers is niet verplicht zodat er evenmin voldoende garanties zijn omtrent de juistheid van de gegevens in het Rijksregister.

— voor personen die in België verblijven zonder inschrijving.

— voor personen die hun woonplaats in het buitenland hebben.

Al deze personen zullen dus, zoals dat nu toe het geval was, zelf de door de wet vereiste documenten moeten voorleggen. Deze documenten moeten in voorkomend geval worden gelegaliseerd en vertaald (cfr. ook punt 1.1 hierboven).

Verder is de regeling enkel van toepassing bij huwelijken gesloten in België. Huwelijken gesloten voor een Belgisch diplomatiek of consulaire ambtenaar vallen er dus buiten.

Tot slot betreft de vrijstelling waarvan sprake in de nieuwe § 4 enkel de daarin bij naam genoemde documenten.

— Zo kan het Rijksregister slechts voorzien in het bewijs van ongehuwde staat. Indien betrokkene gehuwd was zal het eveneens in artikel 64, § 1, 4° voorziene bewijs van de ontbinding of nietigverklaring van vorig(e) huwelijk(en) moeten worden voorgelegd.

Wanneer de akte in België werd opgemaakt of overgeschreven zal de ambtenaar van de burgerlijke stand evenwel zelf de nodige akten opvragen (art. 64, § 3, derde lid).

Bovendien wordt ingevolge artikel 2, 1° van de wet de voorlegging van het bewijs van de ontbinding of nietigverklaring van de vorige huwelijken beperkt tot het bewijs van de ontbinding van het **laatste huwelijk** dat werd voltrokken voor een Belgische ambtenaar van de burgerlijke stand en in voorkomend geval een bewijs van de ontbinding of de nietigverklaring van de huwelijken gesloten voor een buitenlandse overheid, tenzij ze een voor een Belgisch ambtenaar van de burgerlijke stand voltrokken huwelijk voorafgaan.

Er kan inderdaad van worden uitgegaan dat de Belgische ambtenaar van de burgerlijke stand, bij de voltrekking van het laatste huwelijk, zorgvuldig, aan de hand van stukken, de ontbinding van de vorige huwelijken heeft onderzocht zodat dezelfde controle niet moet worden overgedaan. Indien het laatste huwelijk werd voltrokken voor een Belgische ambtenaar van de burgerlijke stand zal dus enkel het bewijs van de ontbinding van dit huwelijk moeten worden voorgelegd. Onder de term 'huwelijk voltrokken voor een Belgische ambtenaar van de burgerlijke stand' moeten ook die huwelijken begrepen worden die voltrokken werden door de Belgische diplomatieke ambtenaren of door de ambtenaren van het consulaire korps aan wie de functie van ambtenaar van de burgerlijke stand is opgedragen.

Enkel indien een daaropvolgend huwelijk voor een buitenlandse instantie werd gesloten, zal nog een bewijs van ontbinding van dit huwelijk moeten worden voorgelegd.

— Zo betreft de vrijstelling evenmin het bewijs van inschrijving in het wachtregister (zie hierboven) en/of het bewijs van de actuele verblijfplaats of in voorkomend geval het bewijs van de gewone verblijfplaats in België sinds meer dan drie maanden. Het bewijs van de actuele verblijfplaats en van de gewone verblijfplaats in België sinds meer dan drie maanden kan met alle mogelijke bewijsmiddelen worden bewezen. Ik verwijs terzake ook naar hogergenoemde circulaire van 23 september 2004, punt K.

1.4. Overige documenten

De nieuwe wet raakt niet aan de onder artikel 64, § 1, 6° en 7° van het Burgerlijk Wetboek vermelde documenten. In voorkomend geval blijft de voorlegging ervan dus vereist.

2. Samenstelling van het dossier

Voor de toepassing van de vorige bepalingen zal de ambtenaar van de burgerlijke stand onverwijld overgaan tot het samenstellen van het dossier huwelijksaangifte. Ik ben de mening toegedaan dat een dossier 'huwelijksaangifte' kan worden samengesteld uiterlijk binnen de 12 werkdagen te rekenen vanaf het eerste verzoek van de aanstaande echtgenoten.

In geval de ambtenaar van de burgerlijke stand het dossier niet of niet volledig zelf kan samenstellen, deelt hij beide aanstaande echtgenoten onverwijld mee welke stukken zij zelf moeten voorleggen. Hetzelfde geldt indien nadien zou blijken dat bijkomende stukken vereist zijn.

De mogelijkheid blijft behouden dat de aanstaande echtgenoten om persoonlijke redenen zelf de nodige bewijsstukken voorleggen waarvoor vrijstelling wordt verleend (cfr. art. 64, § 3, vierde lid). De belanghebbenden kunnen, bijvoorbeeld bij een huwelijk in extremis zoals voorzien in artikel 165, § 2, van het Burgerlijk Wetboek, verkiezen om zelf het dossier samen te stellen. De bepaling mag evenwel door de

Elle ne s'applique donc pas :

— aux étrangers inscrits dans le registre d'attente. L'inscription dans le registre d'attente reposant en grande partie sur une déclaration, l'exactitude des données n'est pas suffisamment garantie;

— aux Belges inscrits dans les registres tenus dans les missions diplomatiques et les postes consulaires. L'inscription dans ces registres n'est pas obligatoire. Par conséquent, l'exactitude des données dans le Registre national n'est également pas suffisamment garantie;

— aux personnes non inscrites séjournant en Belgique;

— aux personnes dont le domicile est situé à l'étranger.

Toutes ces personnes devront donc, comme c'était le cas jusqu'à présent, produire elles-mêmes les documents requis par la loi. Ces documents doivent le cas échéant être légalisés et traduits (voir également le point 1.1 ci-dessus).

En outre, cette réglementation ne s'applique qu'aux mariages contractés en Belgique. Les mariages célébrés devant un agent diplomatique ou consulaire belge ne sont donc pas concernés.

Enfin, la dispense prévue au nouveau § 4 concerne uniquement les documents qui y sont expressément cités.

— Ainsi, le Registre national peut uniquement fournir la preuve du célibat. Si l'intéressé était marié, la preuve prévue à l'art. 64, § 1er, 4°, de la dissolution ou de l'annulation du ou des mariages précédents devra également être produite.

Néanmoins, lorsque l'acte a été dressé ou transcrit en Belgique, l'officier de l'état civil demandera lui-même les actes requis (art. 64, § 3, alinéa 3).

En outre, conformément à l'article 2, 1°, de la loi, la production de la preuve de la dissolution ou de l'annulation des mariages antérieurs est limitée à la preuve de la dissolution du **dernier mariage** célébré devant un officier de l'état civil belge et le cas échéant à une preuve de la dissolution ou de l'annulation des mariages célébrés devant une autorité étrangère, à moins qu'ils ne soient antérieurs à un mariage célébré devant un officier de l'état civil belge.

En effet, on peut partir du principe qu'en célébrant le dernier mariage, l'officier de l'état civil belge a consciencieusement vérifié, au moyen de pièces, que les précédents mariages ont été dissous, de sorte qu'il n'y a pas lieu de renouveler cette vérification. Par conséquent, si le dernier mariage a été célébré devant un officier de l'état civil belge, seule la preuve de la dissolution de ce mariage devra être produite. La notion de mariage célébré devant un officier de l'état civil belge doit également comprendre les mariages célébrés par les agents diplomatiques belges ou les agents du corps consulaire qui se sont vu confier la fonction d'officier de l'état civil.

C'est uniquement dans l'hypothèse où un mariage ultérieur a été contracté devant une instance étrangère que la preuve de la dissolution de ce mariage devra encore être présentée.

— Ainsi, la dispense ne concerne pas davantage la preuve de l'inscription dans le registre d'attente (voir supra 1.3.2.) et/ou la preuve de la résidence actuelle ou, le cas échéant, la preuve de la résidence habituelle en Belgique depuis plus de trois mois. La preuve de la résidence actuelle et de la résidence habituelle en Belgique depuis plus de trois mois peut être apportée par toutes voies de droit. Dans ce contexte, je renvoie également au point K de la circulaire précitée du 23 septembre 2004.

1.4. autres documents

La nouvelle loi ne concerne pas les documents mentionnés à l'article 64, § 1er, 6° et 7°, du Code civil. Le cas échéant, leur production reste donc requise.

2. Composition du dossier

En vue de l'application des dispositions qui précèdent, l'officier de l'état civil procédera sans délai à la composition du dossier relatif à la déclaration de mariage. Je suis d'avis qu'un dossier de déclaration de mariage peut être composé au plus tard dans les 12 jours ouvrables à dater de la première demande des futurs époux.

Si l'officier de l'état civil ne peut pas ou pas complètement composer le dossier lui-même, il communique sans délai aux futurs époux quels sont les documents qu'ils doivent eux-mêmes présenter. Cette réglementation est également d'application s'il devait s'avérer ultérieurement que des documents complémentaires sont requis.

Les époux continuent de bénéficier de la possibilité de déposer eux-mêmes, pour raisons personnelles, les preuves dont la loi les dispense (cf. art. 64, § 3, alinéa 4). Les intéressés peuvent préférer composer eux-mêmes le dossier, comme dans le cas d'un mariage in extremis prévu à l'art. 165, § 2, du Code civil. Toutefois, ladite disposition ne peut être invoquée par l'officier de l'état civil afin

ambtenaar van de burgerlijke stand niet worden aangewend om alsnog de bewijslast voor de vrijgestelde documenten systematisch bij de aanstaande echtgenoot te leggen. Het principe is duidelijk dat de ambtenaar van de burgerlijke stand het dossier zelf samenstelt voor zover dit door de wet is voorzien. Hoewel de ambtenaar de aanstaande echtgenoten niet kan verplichten een kopie voor te leggen van de akte(n) wanneer voldaan is aan de voorwaarden van de nieuwe § 3, is er nochtans geen beletsel om een spontaan door de aanstaande echtgenoten aangeboden document te aanvaarden.

3. Andere aandachtspunten

In de marge van deze hervorming maak ik van de gelegenheid gebruik om de aandacht te vestigen op een aantal andere punten.

— Er werd mij ter kennis gebracht dat de praktijk wat betreft de geldigheidsduur van de documenten die voor de opmaak van de huwelijksaangifte zijn vereist, varieert naar gelang van het arrondissement. In sommige arrondissementen wordt een geldigheidsduur van 3 maanden aanvaard terwijl in andere de documenten 6 maanden geldig zouden zijn of in nog andere er geen richtlijnen zouden zijn. Deze geldigheidsduur zou vooral een probleem vormen in gevallen waar, voordat belanghebbenden over alle nodige documenten beschikken, bepaalde stukken niet meer geldig zijn wegens de overschrijding van de geldigheidsduur ervan. De Vaste Commissie voor de Burgerlijke Stand aan wie deze aangelegenheid werd voorgelegd, was van oordeel dat terzake blijk moet worden gegeven van de nodige soepelheid, rekening houdend met de moeilijkheidsgraad om bepaalde documenten te verkrijgen. Overigens ben ik van mening dat wanneer een bepaald document in het kader van de huwelijksaangifte als geldig werd aanvaard, het opvragen van een zelfde document aan belanghebbende enkel verantwoord is wanneer er ernstige aanwijzingen zijn dat de situatie sindsdien is gewijzigd.

— In aanvulling op punt M.5. van de circulaire van 23 september 2004 deel ik mee dat het Duitse partnerschap sedert 1 januari 2005 een onmogelijkheid inhoudt om te huwen zolang het niet is ontbonden. Hetzelfde geldt voor het 'civil partnership' dat sedert 5 december 2005 van kracht werd in het Verenigd Koninkrijk (Engeland, Wales, Noord-Ierland en Schotland) en voor het geregistreerd partnerschap dat in Zwitserland ingevoerd zal worden op 1 januari 2007.

B. Wettelijke Samenwoning

Artikel 1476, § 1, van het Burgerlijk Wetboek wordt aangevuld met een nieuw lid dat beoogt de voormelde nieuwe bepalingen van artikel 64, §§ 3 en 4 van het Burgerlijk Wetboek eveneens van overeenkomstige toepassing te verklaren wanneer de ambtenaar van de burgerlijke stand van oordeel is bepaalde bewijsstukken te moeten opvragen om na te gaan of belanghebbenden voldoen aan de wettelijke voorwaarden om een verklaring van wettelijke samenwoning af te leggen (art. 3 van de wet).

C. Zegelrechten

Het artikel 59.1 van het Wetboek van zegelrechten is aangevuld met een 6ter dat voorziet in een vrijstelling van zegelrecht voor alle uittreksels en getuigenschappen uit de registers gehouden door de ambtenaren van de burgerlijke stand wanneer deze bestemd zijn om deel uit te maken van het dossier voor de opmaak van een akte van huwelijksaangifte of voor het afleggen van een verklaring van wettelijke samenwoning. De vrijstelling geldt zowel bij het opvragen van de stukken door de ambtenaar van de burgerlijke stand als door de aanstaande echtgenoot of wettelijk samenwonende zelf. De bedoeling van deze regeling is een vlot documentenverkeer tussen de steden of gemeenten of zijn burgers toe te laten.

D. Overgangsregeling

De nieuwe regeling geldt slechts voor verzoeken tot opmaak van een akte van huwelijksaangifte of tot het afleggen van een verklaring tot wettelijke samenwoning gedaan na de inwerkingtreding van de wetwijziging. De op het ogenblik van de inwerkingtreding al geopende dossiers blijven dus beheerst door de vroegere regeling, zowel wat betreft de voorlegging van de stukken als wat betreft het vorderen van het zegelrecht.

De Minister van Justitie,
Mevr. L. ONKELINX

d'imposer systématiquement la charge de la preuve au futur époux en ce qui concerne les documents dont la loi les dispense. Le principe est clairement que l'officier de l'état civil compose lui-même le dossier dans la mesure où la loi le prévoit. Bien que l'officier de l'état civil ne puisse obliger les futurs époux à produire une copie de l'acte ou des actes lorsqu'il a été satisfait aux conditions du nouveau § 3, rien ne l'empêche d'accepter un document présenté spontanément par les futurs époux.

3. Autres points importants

En marge de cette réforme, je profite de l'occasion pour attirer votre attention sur un certain nombre d'autres points :

— Il a été porté à ma connaissance que la pratique au niveau de la durée de validité des documents requis en vue de l'établissement de la déclaration de mariage varie en fonction des arrondissements. Certains arrondissements tolèrent une durée de validité de 3 mois, d'autres de 6 mois. D'autres arrondissements encore ne connaissent aucune directive. Cette durée de validité poserait surtout problème dans les cas où certaines pièces ne seraient plus valables en raison de l'expiration de leur durée de validité, avant que les intéressés ne disposent de tous les documents requis. La Commission permanente de l'état civil à qui ce problème a été soumis, a estimé qu'il convient de faire preuve de la souplesse requise en la matière, compte tenu du degré de difficulté pour obtenir certains documents. Par ailleurs, je suis d'avis que lorsqu'un document déterminé a été accepté comme valable dans le cadre de la déclaration de mariage, la demande d'un même document à l'intéressé ne se justifie que lorsqu'il y a de sérieuses indications que la situation a changé depuis lors.

— En complément du point M.5. de la circulaire du 23 septembre 2004, je souligne que depuis le 1er janvier 2005, le partenariat allemand constitue un obstacle au mariage tant que le partenariat n'a pas été dissous. Il en va de même pour le 'civil partnership' qui est entré en vigueur le 5 décembre 2005 au Royaume-Uni (Angleterre, Pays de Galles, Irlande du Nord et Ecosse), ainsi que pour le partenariat enregistré qui sera instauré en Suisse le 1er janvier 2007.

B. Cohabitation légale

L'article 1476, § 1er, du Code civil est complété par un nouvel alinéa qui vise à ce que les nouvelles dispositions précitées prévues à l'art. 64, §§ 3 et 4, du Code civil s'appliquent par analogie lorsque l'officier de l'état civil est d'avis qu'il doit demander certaines preuves afin de vérifier si les intéressés satisfont aux conditions légales pour faire une déclaration de cohabitation légale (art. 3 de la loi).

C. Droits de timbre

L'article 59.1 du Code des droits de timbre a été complété par un 6ter qui prévoit une exemption du droit de timbre pour tous les extraits et les certificats des registres tenus par les officiers de l'état civil, lorsque ceux-ci sont destinés à faire partie du dossier d'établissement d'un acte de déclaration de mariage ou pour l'enregistrement d'une déclaration de cohabitation légale. L'exemption s'applique à la demande des pièces tant par l'officier de l'état civil que par le futur époux ou le cohabitant légal même. L'objectif de cette réglementation est de permettre une circulation rapide des documents entre les villes, les communes ou leurs citoyens.

D. Régime transitoire

La nouvelle réglementation s'applique uniquement aux demandes d'établissement d'un acte de déclaration de mariage ou d'enregistrement d'une déclaration de cohabitation légale formulées après l'entrée en vigueur de la modification légale. Les dossiers déjà ouverts lors de l'entrée en vigueur restent donc soumis à l'ancienne réglementation, tant sur le plan des pièces à produire que sur celui du droit de timbre à réclamer.

La Ministre de la Justice,
Mme L. ONKELINX